

Alan Turing

(1951-1964)

Alan Mathison Turing [OBE, FRS (23. kesäkuuta 1912 Lontoo – 7. kesäkuuta 1954 Wilmslow) oli brittiläinen matemaatikko ja logiikan tutkija, joka vuonna 1936 julkaisi formalisoimansa algoritmin ja tietojenkäsittelytieteessä käytetyn Turingin kone -käsitteen, minkä vuoksi häntä pidetään yhtenä modernin tietojenkäsittelyn merkittävimmistä uranuurtajista.

Turingin kone on teoreettinen malli sille, miten tietokone toimii. Turing kehitti käsitteen vuonna 1936 määritelläkseen algoritmin käsitteen. Turingin kone muistuttaa varhaista mekaanista tietokonetta, vaikkakaan yhtään ohjelmoitavaa tietokonetta ei vielä ollut sen keksimishetkellä rakennettu. Turingin kone on tarkoitettu algoritmisen ratkaisun mahdollisuuksien rajojen tarkkailuun.

Toisen maailmansodan Turing johti Saksan laivaston Enigma-salakirjoituskoneen purkutyötä brittitiedustelun Bletchley Park -tukikohdassa. Tämä työ saattoi lyhentää sotaa Euroopassa kahdesta neljään vuotta. Sodan jälkeen hän suunnitteli yhden ensimmäisistä ohjelmoitavista digitaalisista tietokoneista ja myös rakensi prototyyppiä siitä Manchesterin yliopistossa. Hän esitti merkittäviä ja luonteenomaisesti provosoivia mielipiteitä keskustelussa koneiden ajattelukyvystä ja kehitti Turingin testin.

Muita hänen tutkimuskohteitaan olivat todennäköisyyslaskenta, kryptografia, lukuteoria ja algebra. Turing loi mainetta morfogeneesiteorian ideoijana. Sen avulla pyritään selittämään, millä tavoin geenit aiheuttavat eliöiden rakenteen ja muodon muodostumisen. Esimerkiksi seeprojen raitojen ja gepardien pilkkujen kehittymiseen liittyvät seikat kuuluvat morfogeneesin piiriin.

Turing oli homoseksuaali ja hänen aikanaan homoseksuaalisuus oli Yhdistyneessä kuningaskunnassa laitonta. Sitä pidettiin mielisairautena ja siitä voitiin tuomita oikeudessa. Vuonna 1952 Turingin 19-vuotias uusi tuttava Arnold Murray auttoi rikostoveriaan murtautumaan Turingin asuntoon, ja Turing ilmoitti rikoksen poliisille. Poliisitutkinnan aikana Turing tunnusti olleensa suhteessa Murrayn kanssa, ja heitä syytettiin törkeästä säädyttömyydestä. Turing ei katunut ja hänet tuomittiin. Vankilarangaistuksen välttämiseksi Turing suostui hormonihoitoihin.

Siivooja löysi Turingin 8. kesäkuuta 1954 kuolleen; hän oli menehtynyt edellisenä päivänä syanidimyrkytykseen. Myrkytys hän oli ilmeisesti saanut syanidilla kyllästetystä omenasta, joka lojui puoliksi syötynä hänen sänkynsä vieressä. Itse omenaa ei koskaan testattu ja syanidimyrkytys määritettiin kuolinsyyksi ruumiinavauksessa. Yleensä hänen kuolemansa uskotaan olleen tahallinen, ja se tuomittiin itsemurhaksi. Hänen äitinsä kuitenkin väitti sinnikkäästi, että kuolema oli vahinko ja johtui laboratorioskemikaalien huolimattomasta säilytyksestä. Turingin kuolemaan johtaneista tapahtumista kiistellään yhä tänäkin päivänä

Olemme pahoillamme, olisit ansainnut parempaa. – **Britannian pääministeri Gordon Brown 10.09.2009**

Jani Muukkonen
26.10.2017